

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 10 au 14 juillet 2022

Souguia n° 67

ת"ס



Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Melekhet Mah'chevet

Psik Récheh (3)

Toujours dans la Souguia de Psik Réchéh, nous verrons quelle est la Halakha dans Lo Nih'a leh sur un issour Derabanan, ainsi que Psik Rechéh lorsque cela engendre un « double » Derabanan, et enfin si on peut faire Psik Rechéh par un l'intermédiaire d'un non-juif.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך

Programme du dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de
Chimon ben Juliette et Juliette bat Marcelle

1. Psik Recheh délo niha leh sur un Issour Derabanan

Psik Recheh délo Nih'a leh étant déjà interdit Miderabanan comme nous l'avons étudié précédemment, il y a lieu de s'interroger si ça reste interdit même si le Issour concerné est lui-même Miderabanan, ce qui ferait deux Derabanan. Or plusieurs fois dans Shabbat on retrouve la règle de Shvout Déshvout (à savoir l'accumulation de deux interdits Derabanan) qui n'est permis que pour certains cas comme la force majeure ou pour une Mitsva.

La semaine dernière nous avons étudié les Tosfot qui répondent au Aroukh en disant que Lo Nih'a leh sur un Derabanan est permis. Mais dans Ketoubot ils n'ont pas apporté cette réponse, il y a lieu de se demander pourquoi. Quelle est l'interprétation du Hazon Ich dans leurs paroles ? Vous semble-t-elle difficile ? Vérifier avec le Sefer HaAgour ramené juste après.

שם מסכת כתובות דף ו עמוד א

וכן ההיא דאית ליה הושענא אחריתי איכא למימר דשרי משום מצוה א"נ הכי פי' והא פסיק רישיה הוא דאית ליה הושענא אחריתי והואיל וכן שרי לר"ש דשמא לא יצטרך לה ונמצא שלא תיקן כלי והלכך לאו פסיק רישיה הוא אבל לר"י אסור דשמא יצטרך לה ואגלאי מילתא דכלי עבד

תוספות מסכת שבת דף קג עמוד א

[...] מיהו י"ל דאותו תיקון מועט כמו מיעוט ענבים דלא אסיר אלא מדרבנן לא גזרו חכמים כשאינו נהנה [...]

שם מסכת יומא דף לה עמוד א

[...] מיהו יש לדחות מאחר שאותו תיקון אפילו במתכוין אינו אסור אלא מדרבנן דמיעוט ענביו אין נראה תיקון כל כך שיחשב תיקון מן התורה לא גזרו ביה רבנן כיון שאין נהנה [...]

חזון איש או"ח סימן נ' אות ה'

מתיקון מנא דרצנן, וכן משמע לשון החי' דתיקון זה דמיעוט ענביו הוא תיקון קל ולכך התירו בלא נהנה לר"ש אף צפ"ר חבל בשאר שבות לא התירו צפ"ר אף בלא נהנה, ומיכו מה שאסר

Nous avons étudié auparavant l'avis du Terouma dans le Din de fermer une boîte où il pourrait y avoir des mouches. Apparemment c'est un cas de Psik Recheh de Lo Niha leh sur un Issour Derabanan. Qu'en déduisez-vous ? Selon vous, que pensent le Tour et le Beit Yossef sur notre sujet ?

טור אורח חיים הלכות שבת סימן שטז

כל דבר שבמינו ניצוד חייב אין במינו ניצוד פטור אבל אסור הלכך זבובים אף על פי שאין במינו ניצוד אסור לצודן לכן כתב בעל התרומות שאסור לנעול בשבת התיבה שיש בה זבובים אלא יתן סכין או שום דבר בין הכיסוי לתיבה בענין שיוכלו לצאת משם ונ"ל שא"צ לדקדק בזה שאין הזבובים נצודין בתיבה שאם בא לפתוח התיבה וליטלם יברחו [...]

ספר האגור הלכות הוצאת שבת סימן תעא

כתב בעל התרומות אסור לנעול בשבת תיבה שיש בה זבובים אלא יתן סכין או דבר שמפסיק בין הכסוי לתיבה בענין שיוכלו לצאת משם. ונ"ל שא"צ לדקדק בזה שאין הזבובים נצודים בתיבה שאם בא לפתוח התיבה וליטלם יברחו לה"ט. **אמנם התוס' פ"ג דשבת אסרו לסגור התיבה.**

בית יוסף אורח חיים סימן שטז

[...] אלא אי איכא למידחי דברי בעל התרומה הכי הוא דאיכא למידחינהו שאני דבורים דכוורת היא מקום שהם ניצודין והוי כמכניס אריה לגרזקי שלו (קו): אבל זבובים דתיבה וכוורת לא הוו מקום צידתם אפשר דלא חשיבי ניצודים עד שיתפסם בידו אי נמי דעד כאן לא אסר רבי שמעון לפרוס מחצלת על הכוורת בפסיק רישיה אלא בדבורים שבמינן ניצוד אבל זבובים שאין במינן ניצוד כל שאינו מתכוין שרי ואף על גב דפסיק רישיה הוא. ומכל מקום כיון דנפק מפומיה דבעל התרומה וכתבו המרדכי ולא חזינן מאן דאיפליג עליה מי יקל ראשו שלא לחוש לדבריהם:

Les mots du jour à apprendre :

A été jeté	איזריק
Se lier	איחבורי
Je descendrai	איחות

Programme du lundi

*L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de
Chimon ben Juliette et Juliette bat Marcelle*

Que pouvez-vous déduire du Bah' et des Ah'aronim rapportés dans le Mishna Broua sur notre question ?

ב"ח אורח חיים סימן שטז

[...] ולענין הלכה נקטינן כדעת בעל התרומה על פי סוגיא דריש משילין וצריך להניח ריוח גדול שיהיו הזבובים יכולין לצאת משם. וראיתי כתוב שיבריח את הזבובים מן התיבה קודם שינעול עכ"ל

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שטז סעיף ג

כל שבמינו נצוד, חייב עליו; אין במינו נצוד, פטור אבל אסור. הלכך, זבובים אף על פי שאין במינו נצוד, אסור לצודן. הגה: ולכן יש ליזהר שלא לסגור תיבה קטנה, או לסתום כלים שזבובים בו בשבת, דהוי פסיק רישיה שיצודו שם (בה"ת ומרדכי ס"פ כירה ואגור). [טז] ויש מקילין במקום שאם יפתח הכלי ליטלם משם, יברחו.

משנה ברורה סימן שטז ס"ק טז

ויש מקילין - הוא דעת הטור דס"ל דאע"ג דבש"ס איתא להדיא גבי כוורת דבורים דאם מכסה אותו באופן שאין בו נקב אסור משום פסיק רישיה וכדלקמן בס"ד מ"מ זבובים שאני דלא מקרי צידה כלל דלרוב קטנותן מצוי שכשפותח הכלי בורחין הכל משם משא"כ בכוורת דבורים שהיא מלאה מהם והם גדולים קצת א"א שלא יתפוס אחד מהם ולכך חשיב צידה עי"ז והב"ח פסק להחמיר כדעה הראשונה וכן המ"א כתב דכן עיקר וע"כ יש לראות להפריח הזבובים ועיין בט"ז שהכריע דמכיון שהפריח הזבובים שראה בעיניו תו אין צריך לעיין ולדקדק אולי יש שם עוד איזה זבובים כיון דזה לא הוי אלא ספק פסיק רישיה במילתא דרבנן דהוא דבר שאין במינו ניצוד אין להחמיר כל כך:

Comment le Mishna Broura comprend-il l'avis du Choulhan Aroukh, en sachant que Mekalkel est un Issour Derabanan ?

שולחן ערוך אורח חיים סימן שכח סעיף מח

אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם, מפני שהדם יצבע אותו [...]

משנה ברורה סימן שכח סעיף מח

(קמו) יצבע אותו - ואף על גב דמקלקל הוא ופטור מ"מ אסור לכתחלה ובבגד אדום פשיטא דאסור [מ"א]. ובמקום הדחק הסכימו האחרונים דיש להקל דהוא דרך לכלוך:

שולחן ערוך אורח חיים סימן שכ סעיף כ

יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצובעים, צריך ליזהר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה, משום צובע, אבל אם צובע פתו במשקה הפירות, לית לן בה, דאין צביעה באוכלין.

משנה ברורה אורח חיים סימן שכ סעיף כ

(נז) צריך ליזהר - היינו להפוסקים לעיל בסי"ח דפ"ר דלא ניחא אסור ואף על גב דמקלקל הוא מ"מ איסורא מיהו איכא:

רמ"א אורח חיים סימן שלז סעיף ב

ואסור לכבד הבגדים ע"י מכבדות העשויים מקסמים, שלא ישתברו קסמיהם (הגהות אלפסי פרק הזורק).

שער הציון סימן שלז ס"ק י

(י) היינו, אף שהוא גם כן פסיק רישא דלא ניחא לה, מכל מקום לכתחלה אין כדאי, וכמו בגורר כלים גדולים ביותר על גבי קרקע, דגם שם אם יתהוה חריץ הוא מקלקל את הבית על ידי הגומות והוא פסיק רישא דלא ניחא לה, ואפילו הכי אסור לכתחלה וכנ"ל בסעיף א במשנה ברורה:

משנה ברורה סימן שלז ס"ק יד

(יד) שלא ישתברו קיסמיהם - ולפ"ז ה"ה שאסור לכבד הבית [אפילו במרוצף למאן דשרי] במכבדות העשויות מענפי אילן יבשים שאינם נכפפים דבדאי נשברים כשמכבדין בהם וטעם כ"ז דהוי כמו סותר כלי ואף [י] שמקלקל פטור מ"מ אסור לכתחלה [אחרונים]:

Les mots du jour à apprendre :

Je verrai	אֶיחָזֵר
Je les verrai	אֶיחָזֵרְנֵהוּ
Je le verrai	אֶיחָזֵרְנֵהוּ

Programme du mardi

*L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de
Chimon ben Juliette et Juliette bat Marcelle*

Avis du Mishna Broua dans un cas de nécessité ou de douleur (Bimkom Tsa'ar)

משנה ברורה סימן שכא ס"ק נז

[...] כתב המ"א נ"ל דאסור להשתין על טיט משום גיבול וכונתו אפי' לרוב הפוסקים דס"ל דבדבר שהוא בר גיבול אינו חייב עד שיגבל מ"מ איסורא מיהו איכא וה"ה בעפר תיחוח ובחול ואף דהוא אין מכיין ללישה מ"מ פסיק רישא הוא וכלי שרוקק בו או רוחץ בו פיו בשבת ותחתיו יש חול הדק או גס יש לעיין אם הוא אסור או מותר דאולי הוי פסיק רישא דלא ניחא ליה ומצאתי בספר בית מאיר דמתיר [סו] מטעם זה **במקום הצורך** אפי' להשתין על טיט ונראה דיש לסמוך ע"ז במקום שהטיט אינו שלו דאז בודאי לא ניחא ליה בלישתה

שער הציון סימן שכא ס"ק סח

(סח) דהוא פסיק רישא דלא ניחא לה באיסור דרבנן:

שולחן ערוך הלכות שבת סימן שטז סעיף א

הצד צפור דרור למגדל שהוא ניצוד בו, ושאר צפרים, וצבי, לבית או לביבר שהם ניצודים בו, חייב; ואם אינו ניצוד בו, פטור אבל אסור.

משנה ברורה סימן שטז ס"ק ה

פטור אבל אסור - על כל הסעיף קאי וע"כ צפור דרור שנכנס לבית דרך הפתח או החלון אף על גב שאינו ניצוד שם מ"מ אסור לסגור הפתח והחלון. **ובזמן הקור שיש צער צינה או צער אחר** כתב הח"א דמותר לנעול אם אין כונתו רק להציל מן הקור ואינו רוצה כלל בצידת הצפור כיון דאין בו צידה דאורייתא אף על גב דהוי פסיק רישיה בדרבנן אבל בשאר חיה ועוף דשייך בו צידה דאורייתא בבית אסור אף על גב שאינו מכיין כלל דהוי פסיק רישיה:

Avis d'autres Ah'aronim

אשל אברהם (בוטשאטש) סימן שכ

ספוג אין מקנחין. אודות חשש סחיטה בשערות לחים, אני נוהג כעת שלא לרוחץ פני בשבת קודש ויום טוב קודש במקום השערות, רק במקום שאין שם שערות כלל שם אני רוחץ פני. אך על כל זה אין על ידי זה שום חשש פתחון פה על הנוהגים לרוחץ פניהם גם במקום השערות ולנגב פניהם בשבת קודש, גם אם היה ברור שהוא בגדר פסיק רישא, כי בספק פסיק רישא כתבתי במקום אחר שעל ידי זה הרי זה כאילו ודאי איננו פסיק רישא. אך גם אם היה ניגוב בגדר פסיק רישא ודאי, מכל מקום כיון שאין הסחיטה כי אם על ידי המטפחת, הוה ליה סחיטה דלאחר יד שאין בו דררא דאיסור תורה, ובדרבנן קיימא לן לכולי עלמא דבפסיק רישא דלא ניחא ליה מותר לגמרי וכמו שכתבתי במקום אחר. וכאן הוא פסיק רישא דלא ניחא ליה, כי אין הכוונה בהרחיצה והניגוב כי אם לגבי מקומות שאין בהם שערות, ומצד שקשה להפריש בין מקומות הפנים, לזה רוחצין ומנגבים כל הפנים, וניגוב השערות הוא בגדר לא ניחא ליה. ועל כל פנים הסחיטה במקום השערות לא ניחא ודאי [...]

שו"ת שואל ומשיב מהדורה תליתאה חלק ג סימן ג

[...] פ"ר דלא ניחא לי' ובכה"ג בודאי שרי דהרי אף בדאורייתא דעת הערוך דפ"ר דלא ניחא לי' מותר ואף שהתוס' והרא"ש חלקו עליו ועיין לקמן סי' ש"ך אבל עכ"פ בדרבנן בכה"ג בודאי מותר [...]

Les mots du jour à apprendre :

Je verrai	אַיִחִי
Se rendre obligé	אַיִחִיבִי
S'est rendu obligé	אַיִחִיב

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de

Chimon ben Juliette et Juliette bat Marcelle

Avis du Rav Obadia Yossef zatsal

שו"ת יביע אומר חלק ה - אורח חיים סימן כז

א. [...] מוכח להדיא מד' התוס' שאפילו אם לא נסבור כדעת הערוך, מ"מ בדרבנן מיהא יש להתיר פ"ר דלא ניח"ל [...] וכן פסק בפשיטות הגאון מהר"י הכהן בשו"ת בתי כהונה (חלק בית דין, ס"ס יח, דפ"ג סע"ג), שאפילו לדעת החולקים על הערוך, וס"ל דפ"ר דלא ניח"ל אסור לכתחלה, היינו דוקא במלאכה האסורה מן התורה, ולכך החמירו לאסור מדבריהם פ"ר דלא ניח"ל, אבל באיסורא דרבנן נראה דכ"ע מודו דמותר לכתחלה וכו'. ע"ש. (וק"ק שלא נסתייע מד' התוס' הנ"ל שדעת שפתיהם ברור מללו להתיר בפ"ר דלא ניח"ל באיסור דרבנן). וכן מצאתי בס' תורת שבת (סי' שיד סק"ג, וסי' שכו סוף ס"ק ד) שפסק ג"כ להלכה דפ"ר דלא ניח"ל בדרבנן מותר. והוכיח במישור כאמור מד' התוס' (שבת קג) הנ"ל. ע"ש. וכן פסק הגאון שואל ומשיב קמא (ח"א סי' רי). וכ"כ עוד ביתר ביאור בשו"מ תליתאה (ח"ג סי' ג, ד"ב סע"ב). ע"ש. וכ"כ בס' מתא דירושלם על הירוש' ריש מ"ק (דף לא רע"א מהספר), דפ"ר דלא ניח"ל בדרבנן לכ"ע שרי. ע"ש. וכ"כ בשו"ת דברי מלכאל ח"ב (חיו"ד סי' מב אות לא). ע"ש. וכן פסקו הגאון מהרש"ם בתשובה חלק ה' (ס"ס מח). והגאון ר' יצחק אלחנן בשו"ת באר יצחק (חאו"ח סי' טו ענף ה). ובמילואים שבסוף הספר. ע"ש. וכ"פ בשו"ת מהר"ם בריסק ח"א (סי' נט). ע"ש.

ב. אולם ראיתי להגאון מופת הדור **החזון איש** (בסי' נ סק"ה) שכ', דמלשון התוס' (שבת קג) משמע דשאני תיקון ענביו שהוא תיקון קל, ולהכי שרי בפ"ר דלא ניח"ל, אבל בשאר שבות לא התירו בפ"ר אף על פי שאינו נהנה. ע"ש. ובמחכ"ת אין זה מחזור, דהא אשכחן להמרדכי (רפ"ג דסוכה), והרא"ש (ר"פ הבונה), וההשלמה (שבת עה), והמאירי (שבת כט), דס"ל דתיקון ענביו חשיב תיקון מנא מדאורייתא. וא"כ למה נעשה מחלוקת מן הקצה אל הקצה, דלהתוס' תיקון ענביו קל יותר אפילו משאר שבות, בעוד שלד' המרדכי והרא"ש וסיעתם היו מתקן מנא דאורייתא, וידוע דאפושי פלוגתא לא מפשינן, וכל טצדקי דאית לן למעבד לקרב סברות הפוסקים עבדינן. ומ"ש התוס' דאותו תיקון מועט וכו', באו להמעיט חשיבות התיקון של מיעוט ענביו לעשותו שבות דרבנן, והוא תיקון מועט באופן יחסי לגבי תיקון מנא ממש דהוי מדאו'. ובאו לשלול הסברא של הפו' הנ"ל דחשיב מתקן גמור דאורייתא. וכ"מ בתוס' (יומא לה): וי"ל שמאחר שאותו תיקון אפילו במתכוין אינו אסור אלא מדרבנן, דמיעוט ענביו אינו נראה תיקון כ"כ שיחשב תיקון מה"ת, ל"ג ביה רבנן כיון שאינו נהנה. ומוכח כמש"כ.

ולכן צדקו כל האחרונים הנ"ל שהסכימו להתיר פ"ר דלא ניח"ל בכל שבות דרבנן. ולא אכחד כי יש להעיר בזה מד' הטור (סי' שטז) בשם בעל התרומה, שאסור לנעול בשבת תיבה שיש בה זבובים, משום צידה, אלא יתן איזה דבר בין הכיסוי לתיבה בענין שיוכלו לצאת משם. אלא שהטור חלק ע"ז, שהואיל ואינו מתכוין מותר. וכדקתני (בשבת מג:) גבי כוורת דבורים, ובלבד שלא יתכוין לצוד, ומרן הב"י העיר ע"ז מד' התוס' (ביצה לו:) ד"ה אלא, דבעינן שיהיה באופן דלא הוי פ"ר. וסיים: אלא שיש לדחות ד' בעל התרומה בזה, דשאני דבורים שבמינן ניצוד, אבל זבובים שאין במינן ניצוד כל שאינו מתכוין שרי, אף על גב דפ"ר הוא. ומ"מ כיון דנפיק מפומיה דבעה"ת, והובא במרדכי, ולא חזינן מאן דפליג עליהו, מי יקל ראשו שלא לחוש לדבריהם. ע"כ. נמצא שלד' הבעה"ת והמרדכי אף על גב דצידת זבובים אינה אסורה אלא מדרבנן, כיון שאין במינן ניצוד, אפ"ה אסור באופן דהוי פ"ר, ואף על גב דלא ניח"ל בצידתם, והו"ל פ"ר דלא ניח"ל בדרבנן. אלמא דפליגי ע"ד התוס' (שבת קג) הנ"ל. וק"ק על מרן הב"י שלא זכר שר מדברי התוס' דקמן דפליגי על בעל התרומה והמרדכי. (וכ"ש שיש להק' ע"ד האגור סי' תעא, שכל: שהתוס' פ"ג דשבת אסרו לסגור התיבה, וכד' בעל התרומה. שא"כ יהיו ד' התוס' סותרים זא"ז, שהרי הם עצמם העלו דפ"ר דלא ניח"ל בדרבנן שרי. וע"כ שיש לחלק כד' מרן הב"י בין דבורים שבמינן ניצוד לזבובים שאין במינן ניצוד. ודו"ק). והגאון יעב"ץ בס' מור וקציעה (סי' שטז) הסביר ד' הטור, שכוונתו לחלק ג"כ בין צידת דבורים דניחא ליה, להכא דלא ניח"ל בצידת זבובים, ולהכי אף על גב דהוי פ"ר מותר. ע"ש. והנה אף שמרן הב"י סיים שיש לחוש להבעה"ת והמרדכי, בשלחנו הטהור השמיט ד"ז מהלכה. וכל בס' עולת שבת (סי' שטז סק"ה), שטעמו של מרן המחבר שהשמיטו מהש"ע, משום דס"ל כד' התרומת הדשן דפ"ר בדרבנן שרי. וכמו שפסק בש"ע (סי' שיד ס"א). הילכך הני זבובים שאין במינן ניצוד ואין איסורן אלא מדרבנן כל שאינו מתכוין לצידה אף על גב דהוי פ"ר מותר. ע"כ. וכ"כ בשו"ת זכור ליצחק הררי (סי' פו דקכ"ח סע"א), דנראה דמרן הש"ע הדר הוא לכל חסידיו ממ"ש בב"י לחוש לבעה"ת והמרדכי, ולכן השמיט ד"ז מהש"ע דס"ל דפ"ר בדרבנן מותר, וכדעת התה"ד, שהובא להלכה בש"ע (ר"ס שיד). ע"ש. ויותר הי"ל להעו"ש והזכ"ל להעיר דהו"ל פ"ר דלא ניח"ל בדרבנן. (ובארחות חיים אות קנב כתב ע"ד בעל התרומה, שלפ"ד בעל הערוך א"צ להזהר בזה דהו"ל פ"ר דלא ניח"ל). ולפ"ז אצטמיד חצבא של האחרונים הנ"ל דס"ל דפ"ר דלא ניח"ל בדרבנן שרי. והלום ראיתי בס' טל אורות (דף ס ע"א) בד"ה והוצרכתי, שהביא מ"ש הבתי כהונה דפ"ר דלא ניח"ל בדרבנן לכ"ע שרי. והשיג עליו מד' בעל התרומה וסיעתו. ע"ש. (וקצת י"ל דהבתי כהונה מיירי בפ"ר דלא ניח"ל, וקשה הדבר בעיניו, כי נידון הוא טלטול הנרות והאבוקות ביום טוב שע"י הנענוע בהם נשפך מהשעוה, ואף על גב דהוי דשא"מ לכבות, מ"מ פ"ר הוא, ומכיון דלאורה הוא צריך לא ניח"ל בהכי. אבל בעה"ת מיירי בפ"ר דלא איכפת ליה. וכמ"ש המאירי (שבת כט:)) לחלק בכיו"ב לגבי פ"ר בדרבנן. ע"ש. וכ"כ בס' נהר שלום (סי' ש"מ סק"ג) בדין פ"ר דלא ניח"ל. וי"ל. ועכ"פ לקושטא דמילתא לא שאני לן בין פ"ר דלא ניח"ל, לפ"ר דלא איכפת ליה, דהא ד' התוס' (שבת קג) להתיר בדרבנן, מיירי בפ"ר דלא איכפת ליה, כההיא דסוכה: דאית ליה הושענא אחריתי. וכ"כ בחי' הרש"ש (בכתובות ו). והמשנ"ב בבאה"ל (ס"ס ש"כ) בד"ה דלא ניח"ל). ולפי האמור עכ"פ להלכה נקטינן להקל כד' מרן הש"ע. ואפילו לדבריו שבב"י שהחמיר, נראה דדוקא בנידון בעה"ת החמיר הואיל ונפיק מפומיה דמר, ואפשר בנקל לגרש הזבובים במחי יד, הלא"ה משרא שרי.

Les mots du jour à apprendre :

Je vais le coudre	אָיִסְיִטִּיה
Echanger	אֵיחְלוּפִי
A été échangé	אֵיחְלָף

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de
Chimon ben Juliette et Juliette bat Marcelle

2. Psik Recheh délo Nih'a leh dans deux interdits Derabanan accumulés

משנה ברורה סימן שטז ס"ק טו (טו) תיבה קטנה - אבל תיבה גדולה סבירא ליה לרמ"א דלכו"ע שרי דאפילו אם היה אדם עומד בתוכה לא היה יכול לתפסה בחד שחיה [יח] וגם הוא דבר שאין במינו ניצוד:

שער הציון סימן שטז ס"ק יח (יח) רוצה לומר, משום דהוי תרי דרבנן, משום הכי מותר באינו מכון אף על גב דהוי פסיק רישיה [פרי מגדים]:

שער הציון סימן שלז ס"ק ב [...] ומבואר לעיל בסימן שט"ז סעיף ג בהג"ה דדעת הרמ"א שם מוכח דסבירא לה בעלמא דאם הוא תרי דרבנן מותר בפסיק רישא דלא ניחא לה [...]

רמ"א אורח חיים הלכות שבת סימן שמ סעיף ג

אסור לשבר עוגה שכתב עליה כמין אותיות, אף על פי שאינו מכין רק לאכילה, דהוי מוחק. (מרדכי פרק כלל גדול).

דגול מרבבה אורח חיים סימן שמ סעיף ג

[...] ועוד נראה לענ"ד, לא מבעיא לתרומת הדשן [סימן סד] שהביא המג"א בסימן שי"ד ס"ק ה' דבאיסור דרבנן מותר פסיק רישיה, א"כ מוחק זה דלאו על מנת לכתוב הוא רק איסור דרבנן, וכיון שאינו מתכוין מותר, אלא אפילו לדעת המג"א שם שאפילו באיסור דרבנן אסור פסיק רישיה, מכל מקום הרי היכי דאינו מתכוין ומקלקל ועושה כלאחר יד גם המג"א מתיר שם אפילו בפסיק רישיה, ומכל שכן כאן דכולהו איתנהו, דמקלקל הוא וגם כלאחר יד דאין דרך מחיקה בכך, ומכל שכן אם אינו שובר בידו רק בפיו דרך אכילתו, וגם איסור דרבנן שאינו על מנת לכתוב, פשיטא דאינו מתכוין מותר אפילו בפסיק רישיה [...]

משנה ברורה סימן שמ ס"ק יז

[...] עיין בספר דגול מרבבה שמצדד להקל בעיקר הדין הזה והביאו בשע"ת [כב] ויש לסמוך עליו כשאנו שובר במקום האותיות בידו רק בפיו דרך אכילה [...].

חז"א סי' נב אות טו

צשיקול הדעת, והרמ"א סתם כדברי סה"ת אצל כחצ דוקא צקטנה
אע"ג דאיסור דרבנן איכא אף בגדול, כחצו אחרונים כיון דאיכא תרי
דרבנן לא מחמירין צפסי"ר דלא ניחא ליה.

3. Psik Recheh par l'intermédiaire d'un non-juif

3. פס"ר ע"י אינו יהודי

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנג סעיף ה

מותר לתת על פי קדירת חמין בשבת, תבשיל שנתבשל מע"ש כל צרכו, כגון פאנדי"ש וכיוצא בהן, לחממן, לפי שאין דרך בישול בכך; אבל להטמין תחת הבגדים הנתונים ע"ג המיחם, ודאי אסור. הגה: וה"ה שאסור להניחו ע"ג כירה, אפי' גרופה וקטומה, דלא התירו אלא חזרה וכדרך שנתבאר. ויש מתירין ליתן לתוך תנור שאפו בו

מבע"י, דמאחר שלא הטמינו בו רק אפו בו מבע"י לא נשאר בו רק הבל מעט ואין לחוש לבישול (כל בו), ובלבד שלא נצטנן לגמרי. ויש מחמירין בזה. ואם החום כל כך בתנור שהיד סולדת בו, אסור ועיין לקמן סימן שי"ח. וכל הדברים שאסור לעשות מדברים אלו, אסור לומר לאינו יהודי לעשות. לכן אסור לומר לאינו יהודי להחם הקדירה אם נצטנן; ואם עשה כן, אסור לאכול אפי' צונן (ב"י והרשב"א בתשובה). אמנם אם לא נצטנן כ"כ, שעדיין ראויים לאכול, אם חממו אותו האינם יהודים, מותרין לאכול. **לכן נוהגין שהאינם יהודים מוציאים הקדירות מן התנורים שמטמינים בהן ומושיבין אותן אצל תנור בית החורף או עליו ומבערת השפחה אח"כ התנור הוא וע"י זה הקדירות חוזרים ונרתחים.** אבל ע"י ישראל, אסור בכה"ג (תרומת הדשן). אבל אם הקדירות עדיין חמין, מותר להעמידן אצל תנור בית החורף, מאחר שנתבאר דתנורים שלנו יש להם דין כירה, וסמיכה בכירה שאינה גרופה וקטומה כדין גרופה וקטומה לענין נתינה עליה. וכבר נתבאר שנהגו להקל בחזרה בשבת אפי' הניחה ע"ג קרקע, וה"ה לסמוך לתנור שאינו גרוף וקטום הואיל והקדירה עדיין חם ומבושל כל צרכו, וכן המנהג פשוט להתיר וע"ל סי' שי"ח.

משנה ברורה סימן רנג ס"ק צט

(צט) לכן נוהגים - אדלעיל קאי ופירושו דכיון שאסור לומר לא"י להחם לכך נוהגים שהא"י נותן התבשיל שנתקרר לגמרי על התנור קודם שהוסק שאז ליכא שום איסור כיון שאין שום אש בתנור ומה שמסיק אח"כ את התנור עיקר כונתו אינו אלא לחמם בית החורף דשרי [דהכל חולים הם אצל צינה וכמ"ש בסוף סימן רע"ו] ולא לחמם את התבשיל ואף דהוי פסיק רישא לגבי התבשיל שנתחמם ממילא מ"מ באמירה לא"י דהוי שבות דלית בו מעשה לא מחמירין כולי האי ושרי אף בפסיק רישא [...].

ט"ז על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנג סעיף ה מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנג סעיף ה
 [...] ואף כי פסיק רישיה הוא לענין החמין מ"מ יש לחלק בשבות דרבנן בין מתכוין גמור ללא מתכוין דפסיק רישא [...].
 [...] באמירה לעכו"ם דשרי דהא עיקר כונתם לחמם הבית דשרי כמ"ש סו"ס רע"ו ואף על גב דהוי פסיק רישיה לגבי התבשיל מ"מ באמירה לעכו"ם לא קפדינן כולי האי [...].

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנג סעיף א

[...] אבל הטמנה ע"ג גחלים, לד"ה אסור. הגה: וי"א דאפי' אם הקדירה עומדת ע"ג האש ממש, כל זמן שהיא מגולה למעלה לא מקרי הטמנה, ושרי; וכן המנהג, רק שנזהרים לנתקן קצת קודם השבת מן האש כדי שיוכל ישראל להסירו משם; ואם לא נתקן מן האש ונמצאו ע"ג האש בשבת, יש להסירו משם ע"י א"י; ואם ליכא א"י, [נא] **מותר לישראל** להסירו משם. ויזהר שיקחנו משם בנחת ולא ינענע הגחלים, ואז אף אם ינענעו קצת, דבר שאין מתכוין הוא ושרי (מרדכי ר"פ כירה והגמ"י פ"ז).

משנה ברורה סימן רנג ס"ק נא

(נא) מותר לישראל וכו' - ודוקא כשעומדת הקדירה ע"ג גחלים אבל הגחלים מונחים סביב הקדירה אסור לישראל משום שע"י נטילתו בודאי יחתה בגחלים ואסור דע"י מבעיר התחתונות ומכבה העליונות ואף שאין מתכוין לזה פסיק רישא הוא **ואפילו ע"י א"י יש מחמירין בזה** עיין במ"א וא"ר ומ"מ נראה דלצורך שבת [מג] יש לסמוך ע"ד המקילין ע"י א"י ודין פתיחת התנור וסתימתו ע"י הא"י יתבאר בסוף סימן נ"ט ע"ש במ"ב:

Les mots du jour à apprendre :

Est tombé malade	איחלש
S'est réchauffé	איחמם
Suivre une éducation	איחנכי

Bon Limoud sur Matmidim !

Biographies:

Dagoul Mervava, Noda Bihouda -

דגול מרבה, נודע ביהודה

Le Rav Yeh'ezkel Landau, connu sous le nom de son livre «Nod'a Bihouda», est né en 1713 en Pologne, où il étudia et fut Rav par la suite. En 1755, il est appelé à Pragues pour y diriger la Kehila ainsi que la Yeshiva qui attirait de nombreux élèves dans toute l'Europe. Il forma ainsi de nombreux Rabbanim dont le célèbre 'Hayei Adam. Son disciple Rabbi Elazar Flekless témoigne que jusqu'à sa vieillesse, il ne se coucha jamais entièrement dans un lit, mais la tête dans le lit et le corps sur des chaises ; il portait un cilice sur son corps, et enseignait debout. Du 17 Tamouz au début d'Av, il ne mangeait rien d'origine animale, et de Roch 'Hodech Av à Ticha BéAv, il ne mangeait que du pain sec. Il écrivit de nombreuses réponses aux questions qui lui étaient adressées, elles furent compilées dans son ouvrage le Noda Bihouda. Il écrivit aussi le Tslah', composé de ses H'idouchim sur le Chass. Son commentaire sur le Choulh'an Aroukh, le Dagoul Mervava, tient une place très importante dans la Halakha. Le Rav s'est éteint à Prague en 1793.

Teroumat Hadeshen - תרומת הדשן

Rabbi Israël ben Petah'ia Isserlein, surnommé aussi le Maharai, est né à Maribor en 1390, d'une famille d'érudits. Il est un des Rabbanim les plus influents de l'Empire dans le deuxième tiers du XVe siècle et est le dernier grand Rav de l'Autriche médiévale. A Neustadt, comme auparavant à Maribor, il a dirigé une Yeshiva jusqu'en 1460, date de sa mort. Elle est devenue un centre de Torah qui forma un grand nombre de Rabbanim de l'époque. Dans son Responsa le Troumat Hadeshen, ses Psakim représentent une base importante des Minhaguim Ashkenaze, et un grand nombre d'entre eux sont aussi adoptés par le Choulh'an Aroukh.

Liste des 67 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah	14. Brah'a sur un interdit	33 -34. Birkat Hagomel	Hanouka
2. Choméa Kéoné	15. Anigrone	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	8. Emplacement de la Hanoukia
3. Arévout	17. Birkat Haguefen	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	44. Ner Ich oubeto
4. Kavana dans le Chema	18. Natei Inchei	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	45. Ner Ich oubeto (2)
5. Position pour le Chema	19. Birkat Haréah'	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	Pourim
6. Méah Brah'ot	22. Les jus	42. Cheva Brah'ot (1)	16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
7. Amen Yetoma	23. Trima	43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot	Pessah
9. Les quantités pour les Brah'ot	24. Pat Kisin (1)	46. Birkat Halevanah	20. Biour H'amets
10. Les Brah'ot de consommation	25. Pat Kisin (2)	47-49. H'azarat Hachats'	58. Bedika des miettes
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	26. Les Apéritifs		Sefirat Haomer
12. Ikar Vétafel	27-31 Zimoun		21. Un seul grand compte
13. Mééin Chaloch	32. Tefilat Haderekh		Roch Hachana
			35. Les trois Livres
Souguiot générales			Soukot
37. Bal Tossif	53. Mitsva bo yoter	55-56. Mitsvat Assei	36. Mitstaer
50. Tokh Kédé Dibour	Mibichlouh'o	Chehazman grama	
51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera	54. Mitsvot lav lihanot nitanou	57. Zerizim makdimim lemitsvot	
Chabbat – Melekhet Mah'chevet			
59. 60. 61. Mit'assek	62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	65. 66. 67. Psik Réchek	